

België - Belgique
P.B.
3800 Sint-Truiden
Cicindria
BC 9423

Het Kroniekje

Driemaandelijks tijdschrift van Natuurpunt Aulenteer

natuurpunt Aulenteer

2013 nr 2

P409288

Afgiftekantoor 3800 Sint-Truiden Cicindria

Jaargang 35 - 2e trimester 2013 - Uitgave nr. 38

V.U.: Koenraad Van Meerbeek, Lepelstraat 34, 3800 Sint-Truiden

Kalender Kalender Kalender

JULI

Zondag 7 juli: Landschapswandeling te Jesseren

Samenkomst: Om 14u aan de kerk van Jesseren of carpoolen vanaf Europaplein Sint-Truiden om 13u30

Gids: Johan Van Meerbeek (info: 011/67.45.60)

Organisatie: NP Aulenteer ism Toerisme Sint-Truiden

AUGUSTUS

Zondag 4 augustus: Rochendael, Straeten en Bevingen

Samenkomst: 14u aan de kerk van Bevingen

Gids: Rob Haijen

Organisatie: NP Aulenteer ism Toerisme Sint-Truiden

Vrijdagen 2 en 9 augustus: Vorming vleesmuigidsen

Locatie: 19u30 in het Natuur.huis, Kleinveldstraat 54 te Gelinden

Info: Joeri Cortens (014/47 29 50)

Organisatie: NP Educatie en NP Aulenteer

SEPTEMBER

Zondag 8 september: Open monumentendag in Sint-Truiden

Natuurpunt Aulenteer doet mee met de openstelling van de mergelgroeve en het bezoekerscentrum

OKTOBER

Zondag 6 oktober: Paddenstoelenwandeling in Nieuwenhoven

Samenkomst: 14u aan het bezoekerscentrum van Nieuwenhoven

Gidsen: Johan Van Meerbeek en Christoph Leys (011/67.45.60)

Organisatie: NP Aulenteer ism Toerisme Sint-Truiden

Kroniekje

Verantwoordelijke uitgever, redactie & vormgeving:

Koenraad Van Meerbeek – Lepelstraat 34, 3800 Sint-Truiden

E-mail: info@natuurpuntaulenteer.be

Artikels: enkel de auteur is verantwoordelijk voor inhoud en stijl.

Tel. voorzitter Diederik De Leersnyder: 011 69 16 22

Aulenteer Kroniekje

Tijdschrift voor leden van Natuurpunt Aulenteer

Gedrukt op 100% gerecycleerd papier

Inhoudstafel

Website - Voorblad - Digitaal - Giften.....	2
Natuurpunt Aulenteer zoekt m/v met hart voor natuur!.....	3
Werkdag in Overbroek - Stepsfeesten - Zomercongres JNM	4
Conservator gezocht	5
Haspengouwse Plantenwerkgroep.....	6
Kalender Haspengouwse plantenwerkgroep	7
Natuurpunt aan zee	8
Tuinvlindertelling	10
Wandeling Korrtijs-Montenaken.....	11
Grote grazers in natuurgebieden	12
Gelinden, 60 miljoen (!) jaar geleden.....	14
Foto's vrijlating vogels op de mergeldag.....	17
Ondertekenng biodiversiteitscharter	18
Over het verschil tussen bijen, wespen en zweefvliegen	19
Natuur.gebiedengids.....	20
Enkele fruitige recepten om van te genieten in het zonnetje!	21
Vogel in de kijker : De Bahamapijlstaart.....	22
Gevonden te Bernissem: het Groot akkerscherp	23
Vogelweetjes van Richard.....	24

Aulenteer

Al onze activiteiten handelen over natuur, cultuur en milieu. Elke eerste zondag van de maand is er een geleide natuur- en cultuurwandeling, georganiseerd door Toerisme Sint-Truiden en de Aulenteernatuurgidsen. Een wandeling duurt maximaal 2 uur, tenzij anders is vermeld. Graag aangepaste kledij. Honden thuislaten a.u.b.

Voor slechts €7,50 per jaar wordt u uitgenodigd op de activiteiten van Aulenteer en ontvangt u ons driemaandelijks tijdschrift het 'Aulenteer KRONIEKJE' met activiteitenkalender. Adres: Aulenteer Natuur.huis, Kleinveldstraat 54, 3800 Gelinden (Sint-Truiden) - rekeningnummer: BE74001076574607 en BIC: GEBABEBB XXXX - Tel. 011 69 16 22.

U kunt ook voor een volwaardig Natuurpuntabonnement kiezen, dan schrijft u €24,- over op rekeningnummer 230-0044233-21 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met vermelding Aulenteer.

Website

Bezoek de website van Natuurpunt Aulenteer op dit adres:

www.natuurpuntaulenteer.be

Voorblad

De foto van het voorblad komt deze keer van Koenraad Van Meerbeek. Het is een Bijenorchis uit de vallei van de Viroin. Wil jij volgende keer jouw foto op het voorblad zien prijken? Stuur je foto dan door naar info@natuurpuntaulenteer.be met de vermelding "Foto voorblad" en waar je de foto getrokken hebt. Graag een foto die in het seizoen past. Zorg er zeker voor dat de foto voldoende groot is (min 2 Mb)!

Digitaal

Wil je het Kroniekje digitaal ontvangen? Stuur dan een mailtje met je naam, adres en de vermelding dat je het Kroniekje digitaal wilt ontvangen naar info@natuurpuntaulenteer.be.

Giften

Met giften doen we méér: Uw steun voor de natuur is enorm belangrijk: Steek een handje toe tijdens de natuurwerken. Of steun onze activiteiten en onze natuurreservaten via een gift van €40. Je schrijft dit bedrag over op onze reservatenrekening: BE56293021207588 en BIC GEBA BEBB met vermelding Overbroek Gelinden NP nr 8807 of Op d'Hei Runkelen NP 8876.

Natuurpunt Aulenteer zoekt m/v met hart voor natuur!

Heb jij een passie voor natuur? Ben je geïnteresseerd in planten, vogels, vlinders of amfibieën? Wil jij graag iets bijleren over biodiversiteit? Steek jij graag de handen uit de mouwen of wil je liever mee onze activiteiten organiseren? Wil jij mee het beheer van onze natuurgebieden bepalen of wil jij een nieuwe gids worden op onze maandelijkse wandeling?

Aarzel dan niet en kom bij natuurpunt Aulenteer! Wij zoeken nieuwe, gepassioneerde mensen die zich willen inzetten voor de natuur in Sint-Truiden en Gingelom. Wat kan je allemaal doen? Kom bij het bestuur en zo kan je tijdens de maandelijkse vergadering meehelpen met de organisatie van onze activiteiten. We bespreken er ook de nieuwste natuurweetjes en volgen het beleid op. Kruip je liever in je pen of is fotografie je passie? Help dan mee aan de redactie van ons driemaandelijks tijdschrift 'Het Kroniekje'. Werk je graag in de buitenlucht en wil je iets op het terrein verwezenlijken? Geef je naam dan door, dan houden wij je op de hoogte van onze werkdagen. Als je een stap verder wil gaan en ook mee het beheer wil mee bepalen, kom dan in één van onze beheerteams.

Dus zoals je ziet, voor ieder wat wils. Ben je geïnteresseerd laat ons iets weten op info@natuurpuntaulenteer.be of op 011/69 16 22.

Jaarlijkse werkdag in Overbroek

Op zaterdag 6 juni houden we met Natuurpunt Aulenteer onze jaarlijkse werkdag in Overbroek. Om 14u spreken we af aan het Natuur.huis. Welke natuurwerkjes staan er op het programma? We voeren een onderhoud uit van het wandelpad, zodat de wandelaars kunnen blijven genieten van het natuurgebied. We snoeien onze hagen en we plaatsen hoogstamkorven rond de bomen zodat ze beschermd zijn tegen de koeien. Om 18u30 gaan we naar de barbecue van de buurtwerking in de voetbalkantine van Gelinden.

Iedereen is welkom om te komen helpen. Vele handen maken licht werk. Als je nadien ook naar de barbecue wil komen, laat dan voor 30 juni iets weten aan Diederik (011/69 16 22).

Stepsfeesten van Montenaken

Om de 25 jaar vinden de stepfeesten plaats in Montenaken, een bedevaartsplaats met OLV van de Steps. Dit jaar is dit van 8 tot 15 september.

Wat is dat nu die Steps? Wel, in 1213 stonden de Luikgezinde troepen (dus Prinsbisdom en het Land van Loon oa) in Montenaken met getrokken zwaarden tegenover het leger van de hertog van Brabant. De Luiksgezinden haalden een OLV-beeld uit de kerk en brachten het naar het slagveld de steps. Zodra het beeld ter plaatse was, scheen de zon zo hevig dat ze de ogen van de tegenstanders verblindde en ze de wapens neerlegden.

Diederik

Zomercongres JNM

Het nationaal JNM zomercongres gaat door op de oude sportvelden in Overbroek. Tussen 24 en 26 juli zullen er honderden jongeren van de Jeugdbond voor Natuur en Milieu samenkomen (vergaderen, natuurwerken, gezellig samenzijn,...).

Meer info? www.jnm.be

Conservator gezocht!

In het vorige Kroniekje kon je lezen dat Natuurpunt Aulenteer het eigendomsrecht heeft gekregen van een nieuw natuurgebied in de deelgemeente Aalst, nl. Melsterbeek- 't Wiel. Het is een klein gebied dat onder andere bestaat uit een oude kersenboomgaard en een kwelzone.

Om de natuurwaarden in het gebied te beschermen en te herstellen, moet het gebied net zoals onze andere natuurgebieden beheerd worden. Daarom zijn we op zoek naar een conservator voor het gebied. Wat houdt dat in? De conservator is verantwoordelijk voor het beheer dat gevoerd zal worden. Hij staat samen met een beheerteam in voor het uitstippelen van het beheer, het contact met de natuurpuntwerkploegen, het organiseren van werkdagen en zal fungeren als contactpersoon naar buiten toe.

Wil je de verantwoordelijkheid van een gebied niet opnemen, maar wel mee denken over het beheer in één van onze natuurgebieden? Dan kan je altijd in ons beheerteam komen zitten.

Meer info: info@natuurpuntaulenteer.be

1 maart 2013: Haspengouwse Plantenwerkgroep wordt boven het doopvont gehouden!

De initiatiefnemers, Bieke Geukens en Staf Grouwels, zijn blij verrast op een eerste bijeenkomst meer dan 20 geïnteresseerde natuurvrienden te mogen begroeten. Het was Deputé, Ludwig Vandenhove, die met zijn oproep tijdens de laatste LIKONA-dag, de

motor tot het oprichten van een plantenwerkgroep in Zuid-Limburg liet aanslaan. Het opzet van de PWG is de plantenrijkdom van Haspengouw in beeld te brengen. Uit recent onderzoek blijkt dat er in deze regio nogal wat pionierswerk te verrichten valt. Het streefdoel is de zwarte gaten (lees kwadranten 'kilometerhokken') binnen enkele jaren te bezoeken, waarbij wij tot doel stellen: minstens 120 geïnventariseerde planten te noteren en met de juiste benaming en bijhorend fotomateriaal (met dank aan Koenraad Van Meerbeek) te voorzien. De werkgroep richt zich op de gemeenten: Alken, Wellen, Sint-Truiden, Gingelom, Borgloon en Heers. We streven naar één wandeling per 2 weken. Meer ervaren onderzoekers delen hun ervaring en kennis met andere geïnteresseerde natuurvrienden. De

voorbijge uitstappen leerden ons dat het bijzonder leuk is om in groep op pad te gaan, er heerst dan ook een bijzondere sfeer en de deelnemers kijken steeds uit naar de volgende bijeenkomst. De eerste onderzoeksresultaten zijn erg bemoedigend, zo werden er telkens meer dan 100 verschillende planten genoteerd. Wat is Haspengouw toch rijk en divers. Het programma van 2013 vind je op de volgende pagina. Iedereen is van harte welkom.

Contactpersonen: Bieke Geukens (0486/76 60 10)
Gustaaf Grouwels (0478/23 08 31)

Tekst: Annemie Verheyden
Foto: Tine Declercq

Kalender Haspengouwse plantenwerkgroep

Dag	Datum	Hok	Onderwerp	Verzamelpplaats
maandag	24/06/13	E6-1444	Mierhoopbos	18.30 kerk Kozen Opcozenstraat 1, Nieuwerkerken
maandag	08/07/13	E6-433x	Velm-dorp, holle wegen	18.30 kerk Velm Sint-Martinusstraat 15, Sint-Truiden
zaterdag	20/07/13	E6-2723	Printhagen	14.00 kerk Kortessem Kerkplein 1, Kortessem
zaterdag	03/08/13	E6-5631	Heersveld	14.00 kerk Batsheers Norbertijnenlaan 1, Heers
zaterdag	17/08/13	E6-352x	Roosbeek/Clippershoven	14.00 kerk Zepperen Sint-Genovaplein 8, Sint-Truiden
zaterdag	31/08/13	E6-4321	Wachtbekken Maasrode	14.00 kerk Halmaal Halmaal-Dorp 27, Sint-Truiden
zaterdag	07/09/13	E6-4643	Gutschoven	14.00 kerk Gutschoven Wijngaardstraat 1, Heers

Natuurpunt aan zee

ZONDAG
30 JUNI
VANAF 13u

Natuurpunt zoekt gezinnen om 1000 zandkastelen te bouwen

Op 30 juni wil Natuurpunt een record van 1000 zandkastelen bouwen tijdens Natuurpunt aan Zee, een zomerse happening voor het hele gezin. Wie die dag – gewapend met emmers en schepjes - afzakt naar de Oosteroever in Oostende kan tussen 14u en 15u deelnemen aan de recordpoging. Maar er is meer.

De hele namiddag kan je gratis en doorlopend deelnemen aan een leerrijke wandeling. Gidsen verrassen jong en oud met leuke weetjes en boeiende verhalen over schelpen en andere vondsten op het strand, over klimaatverandering aan de kust en het leven in de duinen. Je kan een kijkje nemen op een echte vissersboot en komt alles te weten over de natuur aan zee. Kinderen kunnen daarnaast ook deelnemen aan een aantal leuke workshops en krijgen een leuk Froggy geschenk. Ouders kunnen intussen een gratis testrit maken met een elektrische wagen van EV-point. De hele dag door kan je genieten van eten en drinken, en natuurlijk de natuur.

De happening is het startschot voor de jaarlijkse kustcampagne van Natuurpunt, waarbij iedereen twee maanden lang via wandelingen, fietstochten en boottochten de onverwachte pracht van de natuur aan onze kust kan ontdekken.

Praktisch

De happening gaat door op zondag 30 juni vanaf 13 uur, op de Oostendse Oosteroever - op de parking van C-Power. De recordpoging gaat door van 14u tot 15u. Vanaf het station is de Oosteroever bereikbaar per tram (richting Knokke, halte Duin en Zee) of via de gratis overzet nabij het Noordzeeaquarium op de Visserskaai. *Natuurpunt aan Zee* is gratis voor iedereen en leuk voor het hele gezin. Alle praktische info vind je op www.natuurpunt.be/zomer .

TUINVLINDERTELLING

Doe mee met het nationale telweekend op 3 en 4 augustus! Tel de soorten en de aantallen en geef ze in op www.vlindermee.be.

Hoe kan ik de vlinders herkennen? Op de website vind je de foto's van de meest voorkomende vlinders met tips hoe je ze moet herkennen, de waardplanten, vliegperiode etc. Je vind er ook tips om je tuin om te toveren tot een vlinderparadijs!

Wandeling Korrtijs-Montenaken

Wij waren met 20 wandelliefhebbers, met Diederik als gids. Uiteindelijk was Paul Mathijs (reservegids), ook komen opdagen.

Ikzelf heb onderweg de volgende vogels kunnen spotten of horen fluiten: 2 Blauwe reigers, enkele Veldleeuweriken, enkele Groenlingen, Vinken, Houtduiven, Huismussen, Pimpelmezen, Koolmeesjes en Tjiftjaffen.

groeit plantje, de Knautia. De wandeling werd afgesloten met een drankje in het Pachthof te Borlo.

Wat de geschiedkundige aspecten, alsook de florabespreking van de wandeling betreft, zal Diederik jou meer info kunnen bezorgen. Niet vergeten te vermelden: een speciaal plantje aan de rand van één van de tombes, welk alleen bevrucht en bezocht wordt door de Knautiabij, die haar naam ontleend heeft aan dit specifiek, aldaar

Tekst: Richard Vandergeten en Diederik De Leersnyder

Grote grazers in natuurgebieden

Steeds vaker ziet men in onze natuurgebieden graasbeheer toegepast door paarden of runderen. Hiervoor worden sterke rassen gebruikt, zoals Noorse fjordenpaarden, IJslandse paarden, Shetlandpony's of Gallowayrunderen (zonder horens). Ook worden terugkweekvormen van het Europese oerpaard, het Konikpaard, en het Europese oerrund, het Heckrund (lijkt op Galloways, maar dan met horens en veel minder zachtaardig dan deze laatste soort) gebruikt. Door de introductie van een beperkt aantal paarden en runderen in natuurgebieden wordt een natuurlijke situatie herschapen uit vroegere tijden, toen wilde paarden en runderen door de natuur trokken. Door hun graasgedrag hielden de grote grazers een gevarieerd open landschap in stand.

Extensieve begrazing zorgt voor variatie in de plantengroei, wat een gunstige invloed heeft op de soortenrijkdom van flora en fauna. Door hun graasgedrag zorgen de dieren voor een structuurrijk landschap: van kortbegrasde plekjes over hoger opgroeiend gras tot nauwelijks begrasde hoekjes waarin houtige gewassen opschieten. Je vindt er dus allerlei biotootypes terug: van schaduwrijk tot volle zon, van droog tot kletsnat, van kort gras tot struiken en hoge bomen, van onbetreden tot platgelopen. Een groot aantal soorten haalt profijt uit deze structuurrijke vegetatie. Sommige insecten houden van een zonnebad op korte vegetaties of zand, terwijl andere zweren bij de beschutting van hoog opgaande plantengroei.

De eigenschappen die we van grote grazers in een natuurgebied verwachten, zijn altijd dezelfde: ze moeten niet alleen de natuur goed beheren, ze moeten ook uiterst zelfredzaam zijn – de dieren zijn best niet te kieskeurig wat voedsel betreft, ze zijn zelden of nooit ziek, ze zijn winterhard en bestand tegen extreme weersomstandigheden, en ze zijn in staat hun jongen zelfstandig op de wereld te zetten zonder hulp van een veearts. Bovendien moeten de grazers een zachtaardig karakter hebben. Zo staan Galloways erom bekend dat ze zich nogal passief gedragen tegenover wandelaars die hun gebied passeren.

Waar een beperkt aantal paarden of runderen loopt te grazen in een voldoende groot terrein, is jaarronde begrazing mogelijk. Ook 's winters vinden ze nog voldoende voedsel. Bijvoederen moet vermeden worden: zo voegt men biomassa toe in het natuurgebied, wat juist een tegenovergesteld effect heeft als hetgeen men beoogt. Men moet echter niet denken dat begrazing alleen verschraling van de vegetatie met zich meebrengt. Begrazing zorgt enkel voor verplaatsing van biomassa, namelijk de uitwerpselen. Runderen laten hun uitwerpselen vallen waar het maar neervalt. Paarden gebruiken daarentegen

zogenaamde latrines; dit zijn plaatsen waar ze steeds opnieuw hun uitwerpselen deponeren. Bij paarden krijgt men dus voedselarme gedeelten waar alleen typische planten gedijen die weinig of geen stikstof in de bodem nodig hebben. De latrines zijn daarentegen een toevluchtsoord voor planten die dan wel meer bemesting op prijs stellen. Zo verhogen de latrines de biodiversiteit.

In voedselrijke gebieden kiest men best voor jaarlijks maaien en nabegrazing. Dit compenseert voor de ongewenste bemesting van buitenaf, afkomstig van milieuvervuiling door verbranding van fossiele brandstoffen of door de landbouw. Door te maaien met afvoer van maaisel, verarmt men de bodem. Dit doet de biodiversiteit van planten, en dus ook van dieren die ervan afhankelijk zijn, toenemen. Begrazingsbeheer is evenwel goedkoper en minder arbeidsintensief dan de klassieke beheersmethoden zoals maaien en plaggen. Dit is dus mooi meegenomen.

Een natuurgebied is pas compleet als er grote grazers in rondlopen. Dit verhoogt ook de belevingswaarde van het gebied. Denk dus aan dit alles als je nog eens gaat wandelen tussen de Galloways in Op D'Hei in Runkelen.

Galloway in Op D'Hei

Tekst: Johan Van Meerbeek

Foto: Koenraad Van Meerbeek

Gelinden, 60 miljoen (!) jaar geleden.

De Haspengouwse “mergeldag” heeft vanzelfsprekend te maken met een beetje nostalgie, je weet wel, de boeren en het mergelen van hun akkertjes.

Evenveel heeft het wellicht ook van doen met de fascinatie voor de tijd van de dinosauriërs en andere reuzenreptielen, zo’n 65 miljoen jaar geleden.

Voorts is er natuurlijk onze interesse voor alles wat met onze natuurlijke omgeving te maken heeft, boven- én ondergronds !

En tenslotte is er de fierheid om zomaar eventjes in onze Sint-Truidense achtertuin een internationaal gerenommeerde geologische site te bezitten.

De mergeldag wordt reeds meerdere jaren georganiseerd. Ook dit jaar vonden (amateur-)geologen, fossielen- en mineralenverzamelaars en natuurliefhebbers jong en oud op 1 mei hun weg naar het Natuur.huis te Gelinden. Daar was een fossielen- en mineralententoonstelling en hapje en tapje. Behalve begeleide wandelingen door het natuurreservaat Overbroek waren er doorlopend gidsingen naar

de nabijgelegen “mergelwand”, waar leden van JNM gereed stonden om de jongste aanwezigen te animeren met spel en wetenswaardigheden.

De mergelwand is tientallen meters hoog en vertoont verscheidene lagen. Tussen de zanden van het “Lid van Orp” (oudere, onderste lagen) en het (jongere) donkere glauconietzand van Overbroek blinken de witte mergels van het “Lid van Gelinden”. Het fossielenrijke

mergelgesteente is ongeveer 60 miljoen jaar oud, uit het Tertiaire tijdperk, de geologische periode van ná de laatste dino's. Fossiele bladeren en kalkslib werden toen door een oerrivier afgezet in een rustige zee. In de literatuur vergelijkt men het toenmalige afzettingsmilieu met het recente milieu van de baai van de Mont St. Michel in Normandië. Kan het nog geweldiger ?

Behalve overduidelijk zichtbaar bij het dagzomen is de mergel ook steeds onderhuids in het omringende landschap aanwezig. Zo zien we hem in het relictbos en de steile helling van het Land van Zuyl in witgele hopen tevoorschijn komen waar dierlijke graafactiviteiten gebeuren. Een onrechtstreeks bewijs voor de aanwezigheid van de kalkrijke mergel zien we dan weer in de Overbroekse flora, met o.a. harige ratelaar en gulden sleutelbloem. In de zegge- en rietpercelen met hun laagveenondergrond meet men door de aanwezigheid van mergelkorrels zelfs een basische (!) pH van 8!

Het is beslist de moeite waard eens in Overbroek te gaan wandelen. De route door het natuurreservaat is vers bewegwijzerd en vrij te bewandelen. Van op de Overbroekstraat (want achter een privétuin gelegen) kan je de voormalige mergelgroeve bewonderen. En wil je deze natuurhistorische typelokaliteit van dichtbij bekijken, hou 1 mei 2014 dan maar reeds vrij !

Tot dan.

Annemie Verheyden

Foto: Dewalquea gelindenensis

Natuurpunt FEEST rond de Kesterheide

DOMEIN PADDENBROEK • GOOIK

**zondag
15 sept
2013**

Zaterdag 14 sept • FOLKFESTIVAL

**Zondag 15 sept • FEEST
10u - 17u • GOOIK**

Tongsnijders' Avonturenpad
KOESTERKERMIS

SPINNENSAFARI / KIJKPOST TREKVOGELS

PADDENSTOLEN / INITIATIE IMKERS

Kesterheide wandeling / Natuurfotografen

ZONHORIA NATUUR-THEATER

STROBALEN PIRAMIDE / NESTKASTJES TIMMEREN

Concert, Geest van de Kesterheide

www.natuurpunt.be/FEEST

Foto's vrijlating vogels op de mergeldag

Foto's: André Gaens

Ondertekening biodiversiteitscharter

"Onlangs op de Internationale Dag van de Biodiversiteit, ondertekende de Stad Sint-Truiden in het Natuurhuis te Gelinden samen met Natuurpunt Aulenteer, de Stedelijke Adviesraad voor Leefmilieu, de provincie Limburg en het Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren het Sint-Truidense biodiversiteitscharter" zegt Hilde Vautmans, schepen van leefmilieu van Sint-Truiden. "In dit charter hebben we concrete actiepunten opgenomen waarmee we de biodiversiteit, dus de verscheidenheid aan dier- en plantensoorten, in Sint-Truiden een duwtje in de rug willen geven. Ondanks alle inspanningen, gaat de biodiversiteit er nog steeds in alarmerend tempo op achteruit. Volgens de Verenigde Naties kan dit alleen worden gestopt als iedereen een handje toesteeckt. En die boodschap hebben we in Sint-Truiden begrepen."

Na de ondertekening van het biodiversiteitscharter startte een geleide fietstocht langs de Truiense holle wegen. Ter afsluiting bood de Stad de deelnemers een drankje aan.

Diederik

Over het verschil tussen bijen, wespen en zweefvliegen

Bijen	Wespen	Zweefvliegen
Beharing	Bijna geen beharing	Variabele beharing
Variabele kleuren, meestal bruin	Vaak geel en zwart, hoornaars meer oranje	Variabele kleuren, soms ook geel en zwart = nabootsing gevaar van wespen
Lange antennes	Lange antennes	Zeer korte antennes
Twee paar vleugels	Twee paar vleugels	Eén paar vleugels
Duidelijke taille	Duidelijke taille (wespentaille)	Meestal geen taille
Vrouwtjes hebben angel	Vrouwtjes hebben angel	Geen angel
Soms zeer lange tong	Kaken goed zichtbaar	Zuignuit
Volwassenen eten nectar; larven eten stuifmeel en nectar	Volwassenen eten nectar + elke andere suikerrijke substantie; larven zijn carnivoor	Volwassenen eten nectar; Larven zijn roofdieren en herbivoor
Niet agressief, honingbijen kunnen slechts één keer steken; solitaire bijen en hommels kunnen meerdere keren steken. Solitaire bijen hebben slechts een zeer kleine angel.	Wespen kunnen agressief worden. Ze kunnen je ook meermaals steken en gaan daardoor niet dood	Zweefvliegen kunnen niet steken
Ze leven in kolonies. De koningin en de werksters blijven 's winters in leven	Ze leven in kolonies. Enkel de koningin blijft 's winters in leven	Ze leven niet in kolonies

Johan Van Meerbeek

Natuur.gebiedengids

Zojuist werden de getuigschriften natuur.gebiedengids in het Natuurhuis te Gelinden uitgereikt aan de cursisten die vele halve dagen de lessen volgden "natuurgebieden in Sint-Truiden, Borgloon, Heers en Diepenbeek".

De deelnemers hebben nu een perfecte kennis van de kleine landschapselementen, de natuurreservaten en het gevolgde natuurbeheer hierin. Zij kunnen de geïnteresseerden rondleiden.

Schepen voor Natuur en milieu van Sint-Truiden, Hilde Vautmans, verdeelde de getuigschriften, sprak een woordje van dank en vertelde dat elke geslaagde de boodschap van nog meer mooie natuur moet ronddragen; Zij zelf sprak de wens uit om terug veel bloemrijke wegbermen te gaan creëren met de stad Sint-Truiden.

Volgende personen ontvingen een getuigschrift: Lucia Wastiels, André Wintmolders, Mimie Verhelst, Nicole Smeyers, Wim Cornelis, Lutgart Bollen, Jan Nachtergaele, Koen Debay, Bert Geys, Meg Heidbuchel, Michel Vanoost, Ludia Vanbergen, Carine Vandormael en Willy Stulens. Begeleiders waren Stefan Carolus, Charlie Claessen, Diederik De Leersnyder en Jos Raemaekers, Natuurpunt Vallei van de Herk en Natuurpunt Limburg.

Diederik

Enkele fruitige recepten om van te genieten in het zonnetje!

Watermeloen – aardbeilimonade

Ingrediënten:

- 1 watermeloen, zonder pitjes
- 250gr aardbeien, gehalveerd
- 1,5 dl vers citroen- of limoensap
- 3dl water
- Fijn witte suiker

Hoe maak je het?

Doe alle ingrediënten in de blender en mixen maar!

Tips:

- Je kan het water ook vervangen door Sprite of 7-up
- Je kan je fruit op voorhand invriezen waardoor je een slushy limonade krijgt.

Rabarber Mojito

Ingrediënten voor 1 kleine cocktail

- 25 ml witte rum
- 50ml rabarbersiroop
- 5 muntblaadjes
- 1 eetlepel limoensap
- limoenzeste
- muskaatnoot

Hoe maak je het?

Doe een beetje muskaatnoot, limoenzeste, muntblaadjes en het limoensap in je glas. Kneus en scheur de muntblaadjes en meng alles goed door elkaar.

Daarna voeg je de rum en siroop toe. Roer nog even alles door elkaar en doe er wat ijsblokjes bij. Werk je cocktail af met wat munt en een dun plakje rabarber. Laat het smaken!

Dorien

Bron: <http://frostedbakeshop.blogspot.be> en <http://notwithoutsalt.com>

Vogel in de kijker: De Bahamapijlstaart

Op 17 mei 2013, werd er door Stijn Raymaekers (lid van de vogelwaarnemingsgroep van de Fruitstreek) te Bernissem een Bahamapijlstaart (*Anas bahamensis*) waargenomen. Deze uitzonderlijk zeldzame eend, behorende tot de familie van de Anatidae (eenden, ganzen en zwanen) komt in principe niet voor in Noord-Europa, maar eerder in het Caraïbisch gebied, Zuid-Amerika en de Galapagoseilanden. De normale habitat zijn poelen en plassen met weelderige plantengroei, zoals mangrovemoerassen en lagunen langs de kust. De eend wordt hier waarschijnlijk gehouden als volièrevogel en in tuinvijvers.

Mannetjes en vrouwtjes zijn beide hetzelfde gekleurd. Keel, wangen en voorhals zijn witgekleurd. Het overige verenkleed is gelig bruin met een zwarte tekening. De zwarte kleur is iriserend groen, door variërende mooie kleuren door lichtbreking). De staart is puntig (zoals bij alle pijlstaarten) en licht kaneelbruin.

In het Noord Europese klimaat dient er wel een winterverblijf voorhanden te zijn omdat de eend niet winterhard is. Deze eend nestelt het liefst in nestkasten. De broedtijd loopt van april tot eind mei. De 8-12 eieren zijn gelig van kleur en de broedduur 25 tot 28 dagen. Het vrouwtje brengt haar jongen zelf groot. Deze kunnen na 6-7 weken vliegen. Aan het eind van het jaar zijn ze geslachtsrijp, maar ze broeden pas in het 2^e jaar.

De Bahamapijlstaarteend staat op de internationale rode lijst van beschermde vogels.

Test: Richard Vandergeten

Foto: JvdBroeck (Natuurfotoalbum.eu)

Gevonden te Bernissem: het Groot akkerschermbloem

Het Groot akkerschermbloem behoort tot de familie van de schermbloemigen of Umbelliferae naar de Latijnse benaming voor regenscherm door de koepelvorm van de bloemkransen.

Andere schermbloemigen zijn: worteltjes en zijn inheemse variant, de Peen, Venkel met witte bloemen en Pastinaak met gele bloemen.

Schermbloemigen zijn kruiden met een bloemschermbloem waaronder kelkbladeren, de omwindsels die vertakken in kleinere schermpjes waaronder omwindseltjes. Ze worden vaak bezocht door insecten zoals het Soldaatje, een langwerpige oranjerode kever, hommels en bijen (vaak ook op Berenklauw en Zevenblad).

Het Groot akkerschermbloem is een exoot, dus een niet-inheemse plant. Hij is ingevoerd door menselijke bedrijvigheid, zoals hier langs de expressweg Sint-Truiden-Hasselt. Zaden worden door het verkeer honderden kilometers vervoerd. We noemen dit adventiefplanten van het Latijnse advenire: toekomen. Andere adventiefplanten die men dikwijls langs snelwegen vindt zijn Reuzenberenklauw, Deens lepelblad, een kustplant die het ook in het binnenland goed doet door het winterse strooizout, en Bezemkruid.

Het Groot akkerschermbloem is fototoxisch, niet fotoallergisch wat wil zeggen dat alle personen (dus niet enkel de allergische personen) zonnebrandreacties vertonen bij aanraken van het plantensap waarop UV-straling, net zoals bij het veel bekendere Berenklauw.

Als synoniem staat bekend Witte dille.

Tekst: Johan Van Meerbeek

Foto: drachtplanten.nl

Vogelweetjes van Richard

1. Op 20 en 21 april 2013 was er weer het jaarlijks terugkerende mussentelweekend. Na 10 jaar tellen in Vlaanderen, blijkt dat de achteruitgang van de huismus in Vlaanderen een feit is, en dit in alle Vlaamse provincies. Daar waar er in 2002 gemiddeld 6-10 huismusmannetjes geteld werden per locatie, waren dit er in 2011 nog maar 1-5. Verschillende factoren liggen mogelijk aan de basis van deze daling, te weten: meer verstedelijkt gebied, waardoor minder akkers, minder graslanden, minder groen in het algemeen, minder nestgelegenheid en meer predatoren, waaronder de kat.
2. Er werd in de maand april door Natuurpunt ook een groot vogelweekendtelling gehouden. Het ging hier over een telling van alle vogels in de tuinen van vogelminnend Vlaanderen. Zo een 14.000 gezinnen telden meer dan 518.000 tuinvogels. Conclusies:
 - De Vink was de meest getelde vogel
 - Gemiddeld waren er 37 vogels per tuin. In 2006, 2009, en 2011 waren er dat nog 41. Spelbrekers zoals wind en regen zorgden voor deze daling.
 - De Huismus gaat verder achteruit in onze tuinen (zie ook punt nr 1 van Vogelweetjes hierboven).
3. Sensationeel nieuws: een team van gereputeerde Chinese onderzoekers heeft op overtuigende wijze bewezen, via de ontdekkingen van elf nieuwe fossielen uit de Jehol-formatie, dat zo een 100 tot 150 miljoen jaren geleden (het Krijt) de eerste vogels met 4 vleugels hebben gevlogen. Pas na verloop van tijd zouden deze oervogels de slagpennen op hun achterpoten achterwege hebben gelaten. De versteende vogelresten hadden een lengte van 12cm (zo groot als een pimpelmees) tot 20 cm lang (zo groot als een zwaluw). Het ziet ernaar uit dat die Chinese paleontologen een antwoord hebben gevonden op de vraag: hoe leerden de vogels vliegen.
4. In de maand mei 2013, werden er in onze fruitstreek weer enkele merkwaardige vogelwaarnemingen verricht zoals :
 - 17-05-2013: Bahamapijlstaart in Bernissem (een fantastische topzeldzaamheid!).
 - 19-05-2013: een Ooievaar op een veld langs de Volmolenweg, ter hoogte van het klein overstromingsbekken langs de Molenbeek, tegenover het voetbalplein van Staaien.
 - 18-05-2013: Zwarte Wouw in Kuttekoven
 - 17-05-2013: een Kleine Bonte Specht in De Kevie (Tongeren)
 - 15-05-2013: een Paapje in De Kevie

- 9-05-2013: een Wespendif in Montenaken
- 9-05-2013: een Slechtvalk in Niel-bij-Sint-Truiden.

Foto: Een Paapje (Rene Weenink)

Ich was bezich

Ich was bezich en menne hof
en en ins huude ich
en hootspek kloppe
het gink van toke tok tok
en van bim bam bam
en zonder het te wille
mos ich en ins denke
an het luie van de klokke
en an het lawait van enne tam tam
en het klonk hiel pouper en kleer
en ich kreeg en airke muzik
hiel gratis en veur niks

Dan zach ich hoech en de loch
enne buizer vliege
en ich mos denke
an e schoe vliechmachin
en ich kreech en schoewen vliechmeeting
da veur mich hiel allien

Toen zach ich zwelvers vliege
en as echtte kunsteneers insekte pakke
da as echtte akrobatte
en ich mos denke an de speutproduke
en ich doch da zen de beste ekologiste
en ich voelde mich en en sirktent

En och minse het kan zen
da dje mich ni geluuf
toch heb ich da allemoal
bij men eege oege gezien
en och bij men eege oere gehuud
en noch voul mier en da laant
da zew diep an men hat lie